

Центр професійного розвитку
педагогічних працівників
Вінницької міської ради

20.02.2025

13:30

**Ніна
Сокиринська**

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ ДЛЯ
ВИХОВАТЕЛІВ СТАРШИХ ГРУП ЗДО ВМТГ ТА
ВОРОНОВИЦЬКОЇ ТГ**

**«ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ
ДОШКІЛЬНИКІВ: НОВІ
ТЕХНОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ»**

**Олена Сторожук,
вихователь ЗДО № 17**

**Ольга Брянцева,
вихователь ЗДО № 17**

**Олеся Волкович,
вихователь ЗДО № 17**

Центр професійного розвитку
педагогічних працівників
Вінницької міської ради

20.02.2025

13:30

**Ніна
Сокиринська**

**ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ ДЛЯ
ВИХОВАТЕЛІВ СТАРШИХ ГРУП ЗДО ВМТГ ТА
ВОРОНОВИЦЬКОЇ ТГ**

**«Домінанта освітнього напрямку
«Мовлення дитини».
Засоби формування мовленнєво -
творчої компетентності»**

Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) Затверджений наказом МОН України № 33 від 12.01.2021

**Освітній напрям
«Мовлення дитини»**

Цілісний підхід до формування мовленнєвої компетентності як одного з ключових критеріїв і водночас вагомій умови становлення мовленнєвої особистості дошкільника

БАЗОВИЙ КОМПОНЕНТ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Освітній напрям «МОВЛЕННЯ ДИТИНИ»

Мовленнєва компетентність- здатність дитини продукувати свої звернення, думки, враження тощо в будь-яких формах мовленнєвого висловлювання за допомогою вербальних і невербальних засобів.

Мовленнєва компетентність об'єднує фонетичний, лексичний, граматичний, діалогічний, монологічний складники та засвідчує їх взаємозалежність і взаємозумовленість.

Зміна акцентів:

**Зростання
важливості
комунікативно-
мовленнєвого
досвіду дитини**

**Активна
практика:**

**Перехід від
наслідування до
активної практики
у самотійному та
свідомому
розв'язанні
мовленнєвих
завдань**

Роль вихователя:

**Можливість для
діалогової
взаємодії та
активної
мовленнєвої
практики
дитини**

Пріоритетні види діяльності для формування мовленнєвої компетентності

**Навчально-
мовленнєва
діяльність**

**Мовленнєво-
ігрова
діяльність**

**Комунікативно-
мовленнєва
діяльність**

**Художньо-
мовленнєва
діяльність**

**МОВЛЕННЄВА
ВЗАЄМОДІЯ У
СИСТЕМАХ**

«ДИТИНА – ДІТИ»

**«ВИХОВАТЕЛЬ –
ДИТИНА»**

«ДІТИ – ДІТИ»

**«ДІТИ –
ВИХОВАТЕЛЬ»**

ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ

- **специфічний вид діяльності, пов'язаний зі сприйманням, розумінням, відтворенням дітьми змісту художніх творів у різних видах ігор і театралізованих дійствах**

- **мистецько-творча діяльність (музична, образотворча, театралізація малих літературних творів), яка супроводжується образним мовленням**

ВИДИ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

літературно
-
мовленнєва

образотворчо-
мовленнєва

музично-
мовленнєва

театралізовано-
мовленнєва

МЕТОДИ МОВЛЕННЄВОЇ РОБОТИ

традиційні

інноваційні

- полілог,
- бесіда за змістом картини, розповідання за картиною;
- читання літературних творів з наступним їх літературно-художнім аналізом,
- мовленнєві завдання і вправи на основі дидактичної наочності,
- спостереження, екскурсії,
- інтерактивні методи навчання тощо.

Полілог

проблемна
бесіда

дискусія

диспут

Суть поняття «**полілог**» стає зрозумілішою у зіставленні з бесідою - полілог є одним із її різновидів.

Полілог спрямований на формування вміння формулювати й висловлювати власну думку, міркувати, доводити, обстоювати свою позицію.

Полілог не може бути самостійним видом заняття.

ПОЛІЛОГ

ВАЖЛИВО:

- Дотримуватися під час полілогу ключового правила: «Нічого не говори сам, став мудрі запитання дітям».
- Давати дітям змогу подумати та не поспішати *«заповнити паузи»*.

- ❖ «Порожні» паузи небезпечні тим, що зникає ритмічність розмови, а відповідно — інтерес дітей до неї.
- ❖ Продуктивні паузи важливі, бо навчають дітей розмірковувати.

ПОЛІЛОГ

ПОРАДИ ДОРΟΣЛИМ (щоб полілог не перетворився у монолог)

- *підготуватися до обговорення,*
- *уникати директивного тону,*
- *навчитися слухати дітей,*
- *швидко реагувати на висловлювання.*

Полілог

розвивальна форма спілкування

право на власну думку

**активний процес висловлювання
ідей**

**спілкування "очі в очі" –
розміщення по колу**

кожен учасник має значення

ВПРАВИ

- **імітаційні** (просте повторення складного слова для запам'ятовування чи звука для оволодіння вимовою),
- **конструктивні** (вправляння в оволодінні розумовою дією - добір узагальнюючих слів до групи прикметників або іменників, добір протилежного за значенням слова тощо),
- **творчі** (використання засвоєних способів у нових умовах, наприклад, самостійне формулювання запитань у бесіді,
- **ігрові** (напр., для вправляння дітей у зв'язному мовленні створюється **удавана** ігрова ситуація - крамниця з виставкою іграшок).

Структурно-синтаксична схема

1. Суть методу:

Структурно-синтаксична схема – ефективний засіб формування навичок розповідання, опису та повідомлення.

2. Логіка оповіді через схему:

Педагог задає логіку (послідовність, план) для опису чи повідомлення.

Допомагає дітям нарощувати зміст кожної позиції умовного плану.

3. Структура схеми:

Стимульні слова (вказівки від дорослого).
Слова-реакції (промовляють діти).

РОЗПОВІДАННЯ КОМАНДАМИ -

- це ефективний метод навчання розповідання чи переказу.

Вихователь пропонує дітям самим обрати свою команду, домовитися, хто буде починати, хто продовжить, а хто буде закінчувати оповідь.

Такий спосіб організації дітей вимагає від кожного бути уважним до своїх товаришів, щоб вчасно вступити, діти вчаться одне в одного.

Кожен переживає не за особистий успіх, а за успіх команди.

Означений метод сприяє підтримці ровесницьких стосунків.

Командний метод доцільно використовувати

і під час навчання дітей в інших навчальних ситуаціях, де краще діяти разом.

ІНТЕРВ'ЮВАННЯ В КОМУНІКАЦІЇ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ

1. Цінність методу інтерв'ювання:

Можливість налагодження та збагачення комунікації між батьками та дітьми.

2. Спрямованість на батьків:

Відкриває внутрішній світ дітей батькам.

Формує ставлення до малят як до особистостей.

3. Значення інтерв'ю для дітей:

Спонукає малят до самостійного мислення.

Розвиває довіру та відчуття цінності власної думки.

4. Важливі аспекти інтерв'ю:

Дорослий щиро цікавиться думками дитини з різних питань.

Розвиває вміння зрозуміло формулювати судження для слухача.

5. Цілі інтерв'ю:

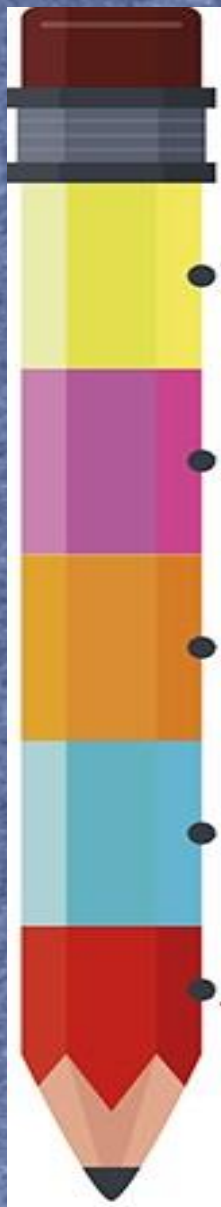
Формування в батьків нового підходу до розуміння дитини.

Розвиток комунікативних та самовиражувальних навичок дітей.

ТЕМИ ДЛЯ ІНТЕРВ'Ю

- ❖ «Три бажання в день Святого Миколая: чого я побажав собі, своїй родині, своєму дитячому садку»;
- ❖ «Дорослі та діти: чим вони відрізняються, що в них спільного, що для кожного з них найважливіше, про що вони мріють»;
- ❖ «Якби я міг стати квіткою, якою б квіткою я міг стати і чому»;
- ❖ «Я у тата і матусі просто скарб, тому що...»;
- ❖ «Чи потрібні війни на землі? Чому люди воюють?»;
- ❖ «Самопрезентація: найголовніше про мене» тощо.

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ЯК СКЛАДОВІ МЕТОДІВ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ:

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ПЛАКАТИ, СЮЖЕТНІ КАРТИНИ

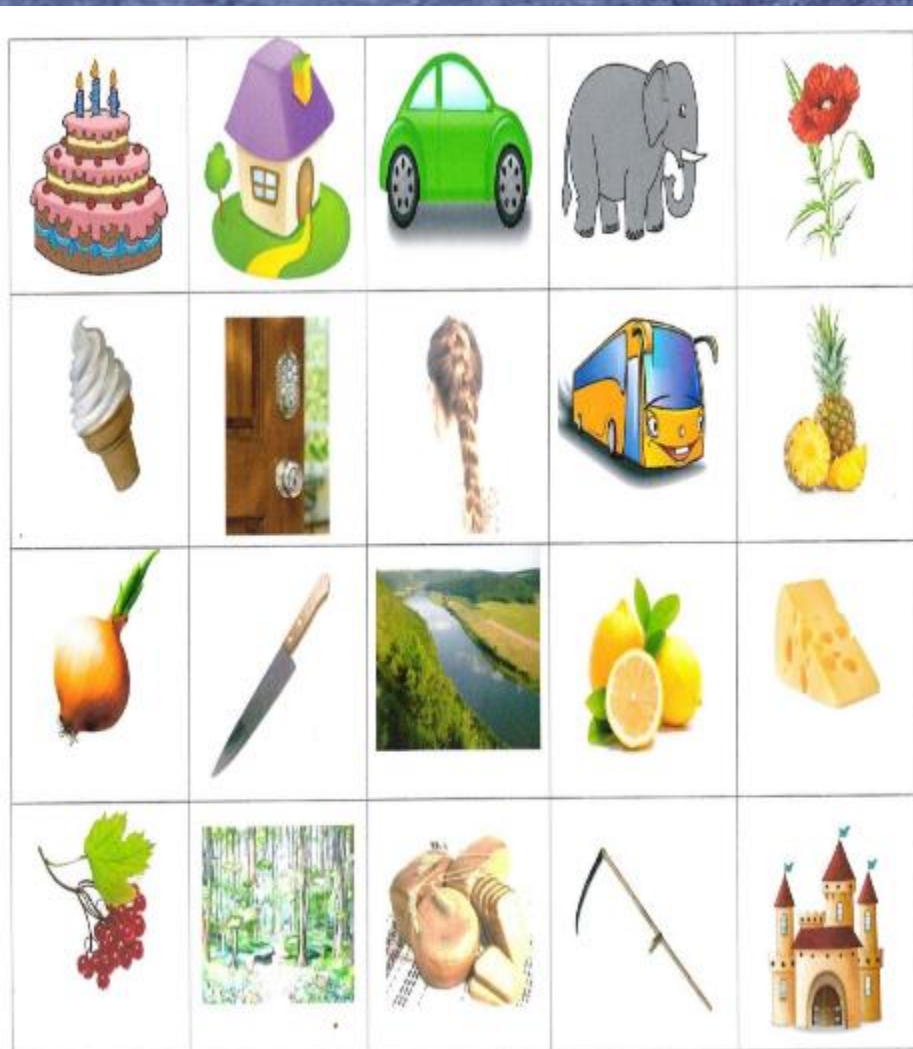
ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА КАРТА

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

КОРЕКТУРНІ ТАБЛИЦІ

ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ

1. Могутній спосіб особистісного розвитку:

Літературні твори впливають на мовленнєвий розвиток дитини.

2. Різноманітне сприйняття літературних текстів:

Джерело інформації, забава, інтелектуальне завдання, витвір мистецтва, моральне правило, джерело для творчості.

3. Ознайомлення з творами:

Традиційні форми: художнє читання, розповідання, заучування віршів з обговоренням та відтворенням змісту.

Сучасні методи ознайомлення: мобільні та різноманітні способи презентування та осмислення.

Залежно від жанрових особливостей та ідейної спрямованості текстів.

4. Роль педагога в мовленнєвому розвитку:

Мінімізація власних монологів.

Створення умов для активної мовленнєвої практики дітей.

5. Стимулювання розумової діяльності:

Використання запитань, що підтримують високий рівень інтелектуально-мовленнєвої діяльності всієї групи.

ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ

Найпоширеніші форми в ознайомленні дошкільників з літературними й фольклорними творами в закладі дошкільної освіти - заняття з художнього читання й розповідання чи заучування віршів напам'ять з обговоренням і відтворенням змісту.

ТИПОВІ ПОМИЛКИ ВИХОВАТЕЛЯ!

- ❖ перебиває дитину, якщо її думка здається не зовсім правильною;
- ❖ не відповідає на запитання, які не вписуються в запланований хід бесіди, заняття;
- ❖ не дає дітям змоги поміркувати, поспішає самотійно відповісти на своє запитання;
- ❖ висміює невдалу думку;
- ❖ не чує суті сказаного, пропускає цінну, хоч і не зовсім вдало оформлену ідею.

ПОРАДИ ДОРΟΣЛИМ ЩОДО ПІДТРИМКИ МОВЛЕННЄВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ

- ❖ Формулювати запитання таким чином, щоб спонукати дітей до розмірковування, пошуку точної відповіді, зіставлення й свідомого оцінювання кількох варіантів розв'язання мовленнєвого завдання.
- ❖ Адресувати запитання всім вихованцям.
- ❖ Не звертатися кілька разів поспіль до тієї самої дитини.
- ❖ Не зловживати зауваженнями дисциплінарного характеру.
- ❖ Проводити заняття спокійно, упевнено, у жвавому темпі, водночас надаючи дітям можливість поміркувати.
- ❖ Сприймати дітей як рівноправних співрозмовників.
- ❖ Слухати уважно, що і як говорять діти.
- ❖ Аналізувати й адекватно реагувати на несподівані запитання, репліки дітей.

працюємо з вихователями
поради педагогу

Секрети ефективної бесіди з дітьми

Підготуйте дітей

Переконайтеся, що діти мають стартовий багаж інформації з теми, достатній запас емоційних переживань, осмислене ставлення до предмета бесіди. Адже підготовленій дитині є що зауважити, і вона зберігатиме інтерес до розмови.

Створіть позитивну атмосферу

Щоб діти виявляли активність та ініціативу, уникайте директивного тону. Ключ до конструктивної взаємодії – повага до особистості дитини, ваша щира зацікавленість темою бесіди. Не займайте також позицію «над розмовою», наповнюючи бесіду власним змістом.

Дотримуйтеся міри

Не «засипайте» дітей запитаннями – це швидко втомлює й набридає. Також не поспішайте самі відповідати, дайте дітям час подумати. Не намагайтеся спрощувати зміст бесіди, віддавайте перевагу запитанням, що спонукають поміркувати, – дітям подобається виявляти свою обізнаність і розв'язувати складні завдання.

НАТАЛІЯ ГАВРИШ

ЕКСПЕРТ З ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, Д-Р
ПЕД. НАУК, ПРОФЕСОР

Ставте запитання всім дітям

Якщо проводите бесіду з групою дітей, адресуйте запитання всім дітям, а не окремій дитині – це спонукатиме до роздумів усіх учасників розмови. Щоб діти були активнішими, на початку вирівняйте «стартові позиції», тобто з'ясуйте, чи всі розуміють суть запитання. Передусім запропонуйте дітям пояснити значення ключового поняття теми бесіди.

Сформулюйте правила

Щоб діти не говорили одночасно, домовтеся про спільний для всіх спосіб показати своє бажання висловитися, поділитися думкою. Також сформулюйте разом із дітьми правила, яких треба дотримуватися: не перебивати одне одного, почекати своєї черги, бути уважним, поважати чужу думку, навіть і відмінну від своєї.

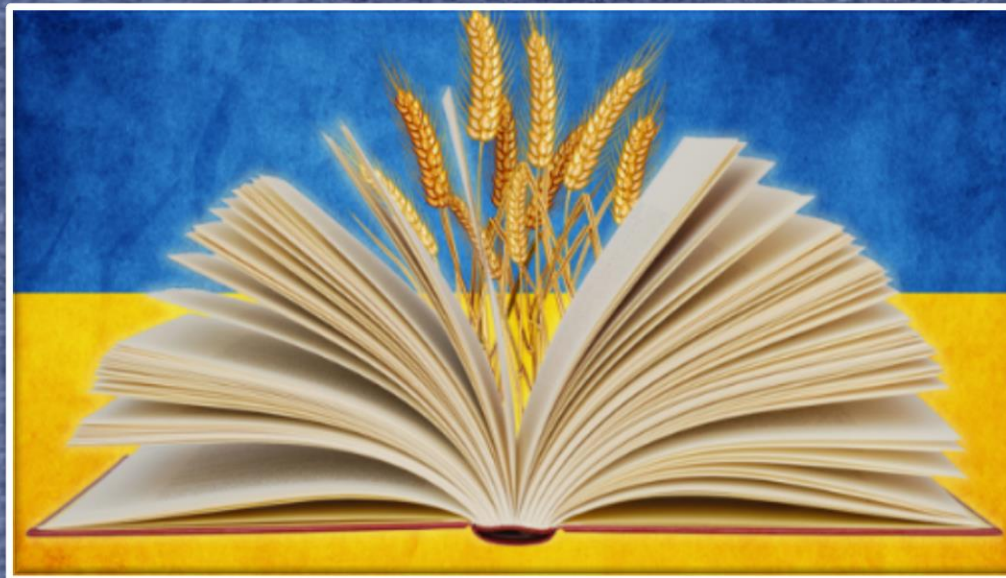

Використовуйте педагогічні провокації

Пам'ятайте, окрім запитань, інтелектуальну й мовленнєву активність дітей стимулюють ще й педагогічні провокації. Запропонуйте дітям сумнівне твердження, яке вони намагатимуться підтвердити або спростувати. Щоб допомогти дітям знайти відповідь, звертайтеся до їхнього досвіду, використовуйте стимульні завдання, ігрові вправи, інформаційні довідки тощо.

«Мова – це як магія, що розкриває перед
дитиною необмежений світ ідей і
можливостей»

Леся Українка

Список використаних джерел

Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція. [Електронний ресурс] - 2021. Режим доступу:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти. Наказ МОН №1\9-148 від 16.03.2021.[Електронний ресурс] – 2021
3. Навчально-методичний посібник «Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження» \ Упорядник.: О.Г. Косенчук, І.М. Новик, О.А. Венгловська, Л.В. Куземко. – Харків: Вид-во «Ранок», 2021. – 240с.
4. Стаття К.Крутій «Мовленнєва пасивність дошкільників, або Чому діти не хочуть говорити?», журнал «Дошкільне виховання» № 3, 2024, ст.11.

Дякую за увагу!